

Організація та діяльність нотаріату

анотований бібліографічний список

2021. – Вип. 1 (січень). – 5 с.

<http://nplu.org/article.php?id=423>

1. **Бондар І. Теоретичні та практичні концепції охорони особистих немайнових прав у нотаріальному процесі** / Ірина Бондар // Право України. – 2020. № 9. — С. 136-146. *Встановлено, що особистим немайновим правам і їхньому врегулюванню у нотаріальному процесі законодавці не приділяють уваги, на відміну від правочинів, пов'язаних із матеріальними благами. Однак переваги реалізації особистих немайнових прав через нотаріально посвідчені правочини, насамперед договори, очевидні. Навіть згоди, які виникають з особистих немайнових благ, є нічим іншим, як правочинами – чи то односторонніми, чи то елементами договорів. Саме нотаріус як фахівець у галузі права допоможе належним чином врегулювати особисті немайнові відносини та запобігти можливим правопорушенням.*

2. **Бондарєва М. Реформування нотаріату в Україні: актуальні проблеми** / Марія Бондарєва // Право України. – 2020. – № 9. — С. 81-96. *Виявлено, що невирішеність проблеми єдиного нотаріату через нескасування державного нотаріату перешкоджає його єдності й уніфікації правил діяльності, а також створює нерівність умов оплати державних і приватних нотаріусів. Належним чином у законодавстві не представлено особливості дуального статусу нотаріуса, через що потрібні зміни на користь підсилення публічної компоненти його статусу. Неефективність ліберального підходу до формування корпусу нотаріусів не дало позитивних результатів, через що варто було би повернутися до квотування; проблеми пов'язані з неефективністю законодавства про оподаткування й соціальне забезпечення нотаріусів. Розкрито сутність новацій, впровадження яких вимагає нотаріальна спільнота: саморегулювання на базі Нотаріальної*

палати України, Е-нотаріат, розширення переліку нотаріальних дій і дій нотаріусів як реєстраторів.

3. Бордюг Т. Теоретичні підходи щодо формулювання загальних і спеціальних правил вчинення нотаріальних проваджень за участю дітей / Тетяна Бордюг // Право України. – 2020. – № 9. — С. 271-284.
Обґрунтовано, що у разі звернення батьків як законних представників дітей до нотаріуса, дієдатність батьків і повноваження на укладення правочину від імені дітей визначається й обмежується згодою органів опіки та піклування. Доведено, що у випадках, коли за вчиненням правочину звертається неповнолітня особа, межі її дієдатності встановлюються також двома згодами: згодою батьків і дозволом органів опіки та піклування на вчинення правочину. Запропоновано внести зміни у законодавство, передбачивши можливість субпредставництва інтересів малолітніх дітей у нотаріальному провадженні адвокатом. Досліджено міжнародний досвід захисту та охорони прав дітей у нотаріаті.

4. Дякович М. Особливості правового статусу нотаріуса в Україні: теоретичні та практичні аспекти / Мирослава Дякович // Право України. – 2020. – № 9. — С. 97-106.
Здійснено огляд та впорядкування за визначеними у доктрині нотаріального права і процесу критеріями напрямів і підходів до означення особливостей правового статусу нотаріуса в Україні та виокремлення завдань, які держава ставить перед ним. Встановлено, що нотаріат виступає гарантом законності дій осіб, які звертаються до нього, та реалізовує настання бажаних юридичних наслідків через посвідчення прав, а також фактів, що мають юридичне значення. Водночас, вчиняючи інші нотаріальні дії з метою надання їм юридичної вірогідності, він забезпечує охорону і здійснює захист прав і законних інтересів фізичних і юридичних осіб.

5. Заїка Ю. Процедура нотаріального посвідчення заповіту: теоретичні та практичні проблеми / Юрій Заїка // Право України. – 2020. – № 9. — С. 123-135.
Обґрунтовано, що важливим доказом адекватності

поведінки заповідача може бути відеозапис вчинення цієї нотаріальної дії. Введення відеофіксації підвищить міру захисту укладених заповітів від їх оскарження і визнання недійсними у тих випадках, коли заповіти укладають особи похилого віку чи із певними фізичними вадами. Виявлено характерні порушення при посвідченні заповіту, які можуть стати підставою для визнання його недійсним. Із метою уніфікації нотаріальної практики запропоновано розробити методичні рекомендації щодо посвідчення, зміни та скасування заповітів, прийняття на зберігання секретного заповіту та процедури його оголошення.

6. Клименко О. Концепція розвитку нотаріату України / Оксана Клименко // Право України. – 2020. – № 9. — С. 62-80. *Проаналізовано законодавче забезпечення інституту нотаріату України, зокрема в контексті прийнятих на державному рівні концепцій і програмних документів щодо судово-правової реформи в Україні. Висвітлено процес розвитку науки (теорії) про нотаріат, що за фундаментальністю наукових досліджень, теоретичною концептуалізацією та систематизацією знань набуває ознак галузевої диференціації в системі права, при цьому виконуючи прогностичну функцію щодо визначення тенденцій та обґрунтування практично виважених підходів розвитку інституту нотаріату та законодавства у цій сфері.*

7. Комаров В. Нотаріат України та перспективи його розвитку / Вячеслав Комаров, Вікторія Баранкова // Право України. – 2020. – № 9. — С. 43-61. *Розглянуто питання функціонування нотаріату України як нотаріату класичного (латинського) типу. У цьому контексті досліджено основні організаційні аспекти його модернізації та законодавчого врегулювання: створення єдиного нотаріату, визначення системи та компетенції нотаріальних органів, функцій і статусу нотаріуса, оплати нотаріальних дій тощо. Запропоновано виключити із системи нотаріальних органів посадових осіб органів місцевого самоврядування, надавши їм лише можливість посвідчувати заповіти та довіреності, що прирівнювалися б до*

нотаріально посвідчених. Встановлено, що відсутність обмеження кількості посад нотаріусів у межах нотаріального округу не відповідає основним засадам і принципам діяльності нотаріату.

8. Малярчук Л. Вчинення виконавчого напису нотаріуса на іпотечному договорі та стягнення за ним: проблеми теорії і практики / Любов Малярчук // Право України. – 2020. – № 9. — С. 147-157.
Встановлено, що факт існування спору у такому нотаріальному провадженні виявити складно, адже нотаріус спілкується лише із іпотекодержателем, бо іпотекодавець безпосередньо не бере в ньому участі, а відсутність заперечень із його боку та спору загалом лише презюмується, тому безспірність підтверджується формально на підставі поданих документів. Нотаріальний акт не направляється іншій стороні договору, незважаючи на те, що одразу може бути пред'явлений до примусового виконання, тому підлягатиме оскарженню лише після відкриття виконавчого провадження, що ставить у невигідне становище іпотекодавця.

9. Снідевич О. Теоретичні проблеми юридичної сили нотаріального акта у доктрині нотаріального процесу України / Олександр Снідевич // Право України. – 2020. – № 9. — С. 170-182.
Встановлено, що вітчизняна доктрина нотаріального процесу не надає визначення понять "юридична сила", "доказова сила" та "виконавча сила" нотаріального акта. Юридична сила нотаріального акта у науці розглядається через її прояви – доказову та виконавчу силу. Таке розуміння юридичної сили виглядає обмеженим. Юридична сила нотаріального акта як різновиду правового акта також характеризується своїми межами та не є сталою. Перспективними виглядають дослідження обсягів юридичної сили нотаріальних актів залежно від динаміки розвитку правовідношення.

10. Фурса С. Інститут нотаріату в юридичній доктрині України: актуальні проблеми та перспективи розвитку / Світлана Фурса // Право України. – 2020. – № 9. — С. 11-19.
Проаналізовано рівень і стан

нотаріальних послуг в Україні. Звернено увагу на проблему знищення державних нотаріальних контор. Зазначено також, що, незважаючи на розширення повноважень нотаріусів, рівень їхніх доходів істотно не збільшився, тому процес розширення повноважень слід розцінювати як постійний.

11. **Як працюють нотаріуси під час карантину** [Електронний ресурс] // Юрид. газ. – 2021. – 12 січ. — Електрон. дані. Вказано, що Нотаріальна палата України у зв'язку із запровадженням додаткових обмежувальних протиепідемічних заходів з 8 до 25 січня 2021 року зазначає, що обмежувальні заходи запроваджено відносно суб'єктів господарювання. Вказано, що нотаріуси не є суб'єктами господарювання відповідно до Господарського кодексу України, а виконують виключно делеговані державою функції, визначені чинним законодавством, тобто не входять до переліку суб'єктів, на яких поширюються обмежувальні заходи, встановлені пунктом 3 Постанови № 1236. Вчиняючи нотаріальні дії, нотаріус фактично функціонує як об'єкт критичної інфраструктури та забезпечує фізичних та юридичних осіб діями, необхідними для захисту їх конституційних прав. В той же час, робота кожної нотаріальної контори (нотаріуса) повинна бути організована із дотриманням рекомендацій Міністерства охорони здоров'я України та здійсненням усіх можливих профілактичних заходів, зокрема маскового режиму та дотримання дистанції. Текст: <https://yur-gazeta.com/golovna/yak-pracyuyut-notariusi-pid-chas-karantinu.html>

**Підготовлено відділом інформаційного забезпечення органів влади
Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого
Відповідальний за випуск: Зайченко Н. Я.**

26.01. 2021